

PROPONOWANA TREŚĆ PROJEKTU USTAWY

USTAWA

z dnia..... o ubezpieczeniu społecznym osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 7, osobami starszymi i osobami niepełnosprawnymi

Art. 1

Niniejsza ustawa określa:

- 1) Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym przez osoby sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 7, osobami starszymi, które ukończyły 75 lat i osobami niepełnosprawnymi w rozumieniu art.1 pkt 1-3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- 2) Zasady zgłaszania osób sprawujących opiekę do ubezpieczeń społecznych
- 3) Zasady podziału składek na ubezpieczenia społeczne małżonków osób sprawujących opiekę między osoby sprawujące opiekę i małżonków osób sprawujących opiekę
- 4) Zasady finansowania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych części składek na ubezpieczenie społeczne osób sprawujących opiekę i małżonków osób sprawujących opiekę

Art. 2.

W rozumieniu niniejszej ustawy:

1. "Dzieckiem" jest dziecko, które nie ukończyło 7 lat

2. "Osobą starszą" jest osoba, która ukończyła 75 lat.

3. "Osobą niepełnosprawną" jest osoba, której niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

a) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności określonych w art. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub

b) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub

c) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

4. "Dzieckiem niepełnosprawnym" jest dziecko do ukończenia 7 roku życia, którego niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o niepełnosprawności.

5. "Osobą sprawującą opiekę nad dzieckiem" jest osoba fizyczna pozostająca w związku małżeńskim, nieosiągająca dochodów przekraczających najniższe miesięczne wynagrodzenie za pracę za okres ostatniego miesiąca, niepodlegająca ubezpieczeniom społecznym z jakiegokolwiek innego tytułu niż niniejsza ustawa, która sprawuje opiekę nad dzieckiem własnym lub małżonka, które nie ukończyło 7 lat oraz które stale zamieszkuje z osobą sprawującą opiekę nad dzieckiem

6. "Osobą sprawującą opiekę nad osobą starszą" jest osoba fizyczna pozostająca w związku małżeńskim, nieosiągająca dochodów przekraczających najniższe miesięczne wynagrodzenie za pracę, niepodlegająca ubezpieczeniom społecznym z jakiegokolwiek innego tytułu niż niniejsza ustawa, która sprawuje opiekę nad osobą, która ukończyła 75 lat będącą wstępnym lub rodzeństwem osoby sprawującej opiekę lub małżonka osoby sprawującej opiekę oraz która stale zamieszkuje z osobą sprawującą opiekę nad osobą starszą.

7."Osobą sprawującą opiekę nad osobą niepełnosprawną" jest osoba fizyczna pozostająca w związku małżeńskim, nieosiągająca dochodów przekraczających najniższe miesięczne wynagrodzenie za pracę za okres ostatniego miesiąca, niepodlegająca ubezpieczeniom społecznym z jakiegokolwiek innego tytułu niż niniejsza ustawa, która sprawuje opiekę nad osobą, której niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem wymienionym w art.1 pkt 1-3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, będącą wstępnym, zstępnym, rodzeństwem lub dzieckiem rodzeństwa osoby sprawującej opiekę lub małżonka osoby sprawującej opiekę oraz która stale zamieszkuje z osobą sprawującą opiekę nad osobą niepełnosprawną

8. Osobą sprawującą opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym" jest osoba fizyczna pozostająca w związku małżeńskim, nieosiągająca dochodów przekraczających najniższe miesięczne wynagrodzenie za pracę za okres ostatniego miesiąca, niepodlegająca ubezpieczeniom społecznym z jakiegokolwiek innego tytułu niż niniejsza ustawa, która sprawuje opiekę nad dzieckiem do lat 7 własnym lub małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym, którego niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem wymienionym w art.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz które stale zamieszkuje z osobą sprawującą opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym

Art. 3.

Minister właściwy do sprawy zabezpieczenia społecznego:

- 1) nadzoruje i monitoruje wykonywanie niniejszej ustawy
- 2) upowszechnia informacje o ubezpieczeniu społecznym osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną

3) składa Sejmowi RP do dnia 30 czerwca każdego roku obowiązywania niniejszej ustawy sprawozdanie z wykonywania niniejszej ustawy w roku poprzednim

Art. 4.

1. Składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną finansuje małżonek osoby sprawującej opiekę ze składek na ubezpieczenie społeczne wpłacanych przez małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną.

2. Składki na ubezpieczenie społeczne małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną zostają podzielone na pół między osobę sprawującą opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną i małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną.

3. Składki na ubezpieczenie społeczne osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną są obliczane i przekazywane do 15 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni na konta ubezpieczeniowe osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych przez płatników składek na ubezpieczenie społeczne małżonków osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną.

Art. 5.

1. Jeżeli składki na ubezpieczenie społeczne wpłacone na konto ubezpieczeniowe osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną przez płatnika składek są niższe niż składki ubezpieczeniowe obliczone od podstawy w postaci minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w poprzednim kwartale, to Zakład Ubezpieczeń Społecznych do 15 dnia

każdego miesiąca za miesiąc poprzedni dopłaci na konto ubezpieczeniowe osoby sprawującej opiekę składki ubezpieczeniowe w wysokości różnicy między składkami ubezpieczeniowymi obliczonymi od podstawy w postaci minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w poprzednim kwartale, a składkami ubezpieczeniowymi wpłaconymi na konto ubezpieczeniowe osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną przez płatnika składek.

2. Jeżeli składki na ubezpieczenie społeczne wpłacone na konto ubezpieczeniowe małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną przez płatnika składek są niższe niż składki ubezpieczeniowe obliczone od podstawy w postaci minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w poprzednim kwartale, to Zakład Ubezpieczeń Społecznych do 15 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni dopłaci na konto ubezpieczeniowe małżonka osoby sprawującej opiekę składki ubezpieczeniowe w wysokości różnicy między składkami ubezpieczeniowymi obliczonymi od podstawy w postaci minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w poprzednim kwartale, a składkami ubezpieczeniowymi wpłaconymi na konto ubezpieczeniowe małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną przez płatnika składek.

3. Obowiązek obliczenia i przekazania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych do 15 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni informacji o wysokości składek przekazywanych na konto ubezpieczeniowe osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną oraz różnicy między składkami ubezpieczeniowymi obliczonymi od podstawy w postaci minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w poprzednim kwartale, a składkami ubezpieczeniowymi wpłaconymi na konto ubezpieczeniowe małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną przez płatnika składek spoczywa na płatniku składek małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną.

4. Składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe osoby sprawującej opiekę nad

dzieckiem do lat 7, którego niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o niepełnosprawności pokrywa w całości Zakład Ubezpieczeń Społecznych do 15 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni w wysokości składek ubezpieczeniowych obliczonych od podstawy w postaci minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w poprzednim kwartale.

Art.6

1. Objęcie ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym i wypadkowym osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą następuje na podstawie wniosku złożonego przez osobę sprawującą opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną.
2. Jeżeli wniosek dotyczy objęcia ubezpieczeniem osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, to do wniosku należy dołączyć odpis skrócony aktu małżeństwa osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem i małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, odpis skrócony aktu urodzenia dziecka oraz pisemne oświadczenie osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, że osoba sprawująca opiekę nie osiągnęła dochodów przekraczających najniższe miesięczne wynagrodzenie za pracę w okresie ostatniego miesiąca oraz dziecko mieszka stale z osobą sprawującą opiekę nad dzieckiem.
3. Jeżeli wniosek dotyczy objęcia ubezpieczeniem osoby sprawującej opiekę nad osobą starszą, to do wniosku należy dołączyć odpis skrócony aktu małżeństwa osoby sprawującej opiekę nad osobą starszą i małżonka osoby sprawującej opiekę nad osobą starszą, odpis skrócony aktu urodzenia osoby starszej, oraz pisemne oświadczenie osoby sprawującej opiekę nad osobą starszą, że osoba sprawująca opiekę nie osiągnęła dochodów przekraczających najniższe miesięczne wynagrodzenie za pracę w okresie ostatniego miesiąca, osoba starsza jest wstępnym lub rodzeństwem osoby sprawującej opiekę nad osobą starszą lub małżonka osoby sprawującej opiekę nad osobą starszą oraz osoba starsza mieszka stale z osobą sprawującą opiekę nad osobą starszą.
4. Jeżeli wniosek dotyczy objęcia ubezpieczeniem osoby sprawującej opiekę nad osobą niepełnosprawną, to do wniosku należy dołączyć odpis skrócony aktu małżeństwa osoby

sprawującej opiekę nad osobą niepełnosprawną i małżonka osoby sprawującej opiekę nad osobą niepełnosprawną, odpis skrócony aktu urodzenia osoby niepełnosprawnej, orzeczenie właściwego organu stwierdzające, że osoba niepełnosprawna zalicza się do osób wskazanych w art.1 pkt 1-3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz pisemne oświadczenie osoby sprawującej opiekę nad osobą niepełnosprawną, że osoba sprawująca opiekę nie osiągnęła dochodów przekraczających najniższe miesięczne wynagrodzenie za pracę w okresie ostatniego miesiąca, osoba niepełnosprawna jest zstępny, wstępny, rodzeństwem lub dzieckiem rodzeństwa osoby sprawującej opiekę nad osobą niepełnosprawną lub małżonka osoby sprawującej opiekę nad osobą niepełnosprawną oraz osoba niepełnosprawna mieszka stale z osobą sprawującą opiekę nad osobą niepełnosprawną.

5. Jeżeli wniosek dotyczy objęcia ubezpieczeniem osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem do lat 7, którego niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o niepełnosprawności, to do wniosku należy dołączyć odpis skrócony aktu małżeństwa osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym i małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym, odpis skrócony aktu urodzenia dziecka niepełnosprawnego, orzeczenie właściwego organu stwierdzające, że dziecko jest niepełnosprawne w rozumieniu w art.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz pisemne oświadczenie osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym, że osoba sprawująca opiekę nie osiągnęła dochodów przekraczających najniższe miesięczne wynagrodzenie za pracę w okresie ostatniego miesiąca, a dziecko niepełnosprawne mieszka stale z osobą sprawującą opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym.

6. Osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną podlega ubezpieczeniu społecznemu od dnia złożenia wniosku o objęcie ubezpieczeniem społecznym.

7. Osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną ma obowiązek zawiadomić płatnika składek małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu przez osobę

sprawującą opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku o objęcie ubezpieczeniem społecznym osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną.

Art.7

Minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego określi w drodze rozporządzenia wzór wniosku o objęcie ubezpieczeniem społecznym osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną, oraz wzór deklaracji składanej przez płatnika składek zawierającej informacje o wysokości składek na ubezpieczenie społeczne przekazywanych na konta ubezpieczeniowe osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną oraz o wysokości różnicy między składkami ubezpieczeniowymi obliczonymi od podstawy w postaci minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w poprzednim kwartale, a składkami ubezpieczeniowymi wpłaconymi na konta ubezpieczeniowe osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną oraz małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną przez płatnika składek oraz wzór oświadczenia o zaprzestaniu objęcia osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną ubezpieczeniu społecznemu na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 8

1. Osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną przestaje być z mocy prawa objęta ubezpieczeniem społecznym na podstawie niniejszej ustawy w jednym z następujących przypadków:

- a) w dniu objęcia osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną ubezpieczeniem społecznym z jakiegokolwiek innego tytułu
- b) w dniu nabycia przez osobę sprawującą opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą

niepełnosprawną prawa do emerytury lub prawa do renty

c) w pierwszym dniu następnego miesiąca po miesiącu, w którym osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną osiągnęła dochód przekraczający najniższe miesięczne wynagrodzenie

d) w dniu śmierci osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną

e) w dniu ustania małżeństwa osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną i małżonka osoby sprawującej opiekę na dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną

f) w dniu śmierci osoby, nad którą osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną sprawuje opiekę

g) w dniu ukończenia przez dziecko 7 lat

h) w dniu, od którego osoba sprawująca opiekę na dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną i osoba podlegająca opiece nie mają stałego wspólnego miejsca zamieszkania

i) w dniu złożenia przez osobę sprawującą opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną wniosku o zaprzestanie objęcia ubezpieczeniem społecznym

2. Małżonek osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną, a w przypadku jego śmierci osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną ma obowiązek złożyć do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oświadczenie o zaprzestaniu objęcia osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną ubezpieczeniem społecznym na podstawie niniejszej ustawy w terminie 7

dni od dnia zaistnienia jednego ze zdarzeń określonych w art.8 ust.1 lit.a)-i) niniejszej ustawy.

3. Mążonek osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną niebędący płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne, a w przypadku jego śmierci osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną ma obowiązek zawiadomić płatnika składek małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną o zaprzestaniu objęcia osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną ubezpieczeniem społecznym na podstawie niniejszej ustawy w terminie 7 dni od dnia zaistnienia jednego ze zdarzeń określonych w art.8 ust.1 lit.a)-i) niniejszej ustawy

Art. 9.

W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6:

a) w ust.1 po pkt 21) dodaje się pkt 22) w brzmieniu:

"22) osobami sprawującymi opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną w rozumieniu ustawy z dnia..... roku o ubezpieczeniu społecznym osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 7, osobami starszymi i osobami niepełnosprawnymi"

b) ust.2 otrzymuje brzmienie:

"Zasady podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym osób rezygnujących z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem, za

które ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę, regulują przepisy o pomocy społecznej oraz przepisy ustawy z dnia..... roku o ubezpieczeniu społecznym osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 7, osobami starszymi i osobami niepełnosprawnymi"

c) po ust. 2d dodaje się ust. 2e w brzmieniu:

"2e. Sposób opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe osób sprawujących opiekę na dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną reguluje ustawa z dnia.....r. ubezpieczeniu społecznym osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 7, osobami starszymi i osobami niepełnosprawnymi",

2) w art. 16:

a) po ust. 1d dodaje się ust. 1e w brzmieniu:
„1e. Składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną w rozumieniu ustawy z dnia .....r. ubezpieczeniu społecznym osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 7, osobami starszymi i osobami niepełnosprawnymi finansują małżonkowie osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną poprzez podział składki małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną po połowie między osobę sprawującą opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną, a małżonka osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną".

b) po ust. 1e dodaje się ust. 1f w brzmieniu:

"1f. Budżet państwa finansuje za pośrednictwem Zakładu różnicę między składkami na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe obliczonymi od podstawy stanowiącej kwotę minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w poprzednim kwartale, a składkami na ubezpieczenie społeczne osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą

niepełnosprawną.”;

c) po ust. 1f dodaje się ust. 1g w brzmieniu:

"1g. Budżet państwa finansuje za pośrednictwem Zakładu różnicę między składkami na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe obliczonymi od podstawy stanowiącej kwotę minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w poprzednim kwartale, a składkami na ubezpieczenie społeczne małżonków osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną.”;

d) po ust. 1g dodaje się ust. 1h w brzmieniu:

"Budżet państwa finansuje w całości za pośrednictwem Zakładu składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe osób sprawujących opiekę nad dzieckiem do lat 7, którego niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o niepełnosprawności”.

3) w art. 17:

a) po ust. 2a dodaje się ust.2b w brzmieniu:

"2b. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust.

1e

- 1) obliczają płaćnicy składek;
- 2) finansują małżonkowie ubezpieczonych"

b)po ust. 2b dodaje się ust.2c w brzmieniu:

"2c.Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust.

1f i 1g:

- 1) obliczają płatnicy składek
- 2) finansują małżonkowie ubezpieczonych i Zakład."

c)po ust. 2c dodaje się ust.2d w brzmieniu:

2d.Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust.

1H

- 1) obliczają płatnicy składek
- 2) finansuje Zakład."

Art. 10

Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Obecnie polski system ubezpieczeń społecznych pomija i powoduje wykluczenie niektórych grup osób. Należy w szczególności wskazać na problem matek lub ojców, którzy decydują się na pozostanie w domu, by lepiej zająć się wychowaniem dzieci. Również należy zwrócić uwagę na sytuację osób, które rezygnują z pracy zarobkowej, aby opiekować się starszym lub niepełnosprawnym członkiem rodziny. W konsekwencji osoby, które podejmują opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną nie uzyskują w ogóle lub prawie w ogóle własnych dochodów, nie są niezależne finansowo oraz są pozbawione ubezpieczenia społecznego i świadczeń emerytalnych lub rentowych w przyszłości. Należy podkreślić, że osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną wykonują pracę w domu o wartości co najmniej równej pracy osoby uzyskującej zarobki, a mimo to są pozbawione uprawnień przysługujących osobom wykonującym pracę zarobkową.

Należy wykazać, iż podstawowe zasady Konstytucji RP oraz europejskiego prawa ubezpieczeń społecznych wskazują, że osoby wykonujące pracę w domu, a w szczególności sprawujące opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną powinna korzystać z takich samych uprawnień w zakresie ubezpieczenia społecznego, jak osoba wykonującą pracę zarobkową.

Konstytucja RP w swych normach odwołuje się do wartości prorodzinnych, równości wobec prawa, solidarności i sprawiedliwości społecznej, państwa opiekuńczego. Obecny stan rzeczy nie zapewnia wystarczającej ochrony osobom, które pracują w domu i sprawują opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną. W konsekwencji obecne rozwiązania ustawowe zamiast stwarzać przywileje dla rodzin posiadających dzieci oraz dla osób przejawiających społecznie użyteczne postawy w postaci opieki nad osobami starszymi lub nad osobami niepełnosprawnymi, wręcz demotywią osoby zamierzające podjąć opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną, gdyż stawiają osoby zamierzające sprawować opiekę w znacznie gorszej sytuacji życiowej niż osoby pracujące zarobkowo, a w szczególności pozbawiają je zabezpieczenia społecznego w przyszłości.

Niniejszy projekt ustawy ma na celu zmianę statusu prawnego osób niepodlegających pracy zarobkowej, a wykonujących pracę w gospodarstwie domowym w postaci sprawowania opieki nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną, a w szczególności zwiększenie zakresu uprawnień osób sprawujących opiekę i zbliżenie ich sytuacji prawnej do osób wykonujących pracę zarobkową oraz zapewnienie im zabezpieczenia socjalnego w przyszłości.

Przedstawiony projekt ustawy zmierza do zmiany tych sprzecznych z dobrem rodziny, osób starszych i osób niepełnosprawnych rozwiązań oraz do zapewnienia odpowiedniej wartości i szacunku społecznego dla pracy osób nieosiągających zarobków, lecz pracujących w domu w postaci sprawowania opieki nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną. Projekt ustawy zakłada objęcie ubezpieczeniem społecznym osób, które nie podejmują pracy zarobkowej, lecz wykonują pracę w gospodarstwie domowym w postaci opieki nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną. W praktyce wejście w życie projektu ustawy spowoduje niewątpliwie zmiany w stosunkach społecznych w Polsce, gdyż będzie stanowiła motywację dla rodzin do posiadania dzieci i sprawowania nad nimi osobistej opieki przez rodziców oraz do podejmowania społecznie użytecznych postaw w postaci osobistej opieki nad osobami starszymi lub osobami niepełnosprawnymi przez ich członków rodziny, to jest osoby mogące zapewnić im w praktyce najlepszą opiekę.

Powyższa zmiana w minimalnym stopniu oddziaływać na organy ubezpieczenia społecznego. Obowiązek odpowiedniego podziału obliczenia składek, a także przekazania ich do organu ubezpieczeń społecznych będzie spoczywał w dalszym ciągu na płatnikach składek, to jest w szczególności osobach prowadzących działalność gospodarczą i pracodawcach.

Zgodnie z projektem ustawy Minister Pracy i Polityki Społecznej określi wzór deklaracji objęcia ubezpieczeniem, jak i wzór dokumentu na którym płatnik składek będzie przekazywał informacje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Należy podkreślić, iż nie Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zostanie obciążony dodatkowymi obowiązkami, gdyż tak jak dotychczas będzie on przyjmował i kontrolował prawidłowość deklaracji składanych przez płatników składek.

W konsekwencji należy podkreślić, iż proponowana zmiana będzie w znaczącym stopniu przyczyniała się do minimalizacji wykluczenia społecznego osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną. Korzystne skutki niniejszego projektu ustawy będą najlepiej widoczne w perspektywie kilkunastu-kilkudziesięciu lat, gdy osoby sprawujące opiekę będą nabywać prawo do emerytury lub renty. Objęcie osób sprawujących opiekę ubezpieczeniem spowoduje, że dzieci, osoby starsze i osoby niepełnosprawne będą objętą osobistą opieką członków rodziny, co z pewnością jest najkorzystniejsze dla ich stanu zdrowia psychofizycznego. Ponadto objęcie ubezpieczeniem społecznym osób sprawujących opiekę spowoduje zmniejszenie wydatków na pomoc społeczną udzielaną zarówno osobom sprawującym opiekę, jak również osobom starszym niż osobom niepełnosprawnym. W konsekwencji pozytywne skutki proponowanego projektu ustawy są wielopłaszczyznowe i długofalowe.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana ustawa.

Rozwiązania projektu ustawy będą oddziaływały na:

- 1) Dzieci do lat 7
- 2) Osoby, które ukończyły 75 lat
- 3) Osoby niepełnosprawne zakwalifikowane do jednego z trzech stopni niepełnosprawności
- 4) Osoby niepełnosprawne o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy
- 5) Osoby niepełnosprawne przed ukończeniem 16 roku życia.
- 6) Osoby pozostające w związkach małżeńskich, które nie pracują zarobkowo, lecz sprawują opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną
- 7) Osoby pozostające w związkach małżeńskich, które pracują zarobkowo
- 8) Płatników składek ubezpieczeniowych za małżonków osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną
- 9) Zakład Ubezpieczeń Społecznych

2. Wynik konsultacji społecznych.

Projekt ustawy z zakresu ubezpieczeń społecznych musi być poddany konsultacjom z:

- 1) Zakładem Ubezpieczeń Społecznych - na podstawie, art. 68 ust. 1 pkt. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych.
- 2) Radą Nadzorczą Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - na podstawie art. 75 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych.

Ponadto należy przeprowadzić konsultacje społeczne projektu ustawy z partnerami społecznymi. Z uwagi na przedmiot projektu ustawy proponuję przeprowadzić konsultacje z:

- 1.. Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,
2. Komisją Krajową NSZZ „Solidarność ’80”
3. Forum Związków Zawodowych
4. Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,

5. NSZZ „Solidarność”
6. Konfederacją Pracodawców Polskich
7. Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych,

3. Wpływ projektu ustawy na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Należy wskazać, iż jedynie Skarb Państwa będzie mógł szczegółowo obliczyć koszty ponoszone z tytułu zmian wynikających z projektu ustawy.

Poniższe wyliczenie stanowi oszacowanie na podstawie dostępnych danych.

Minimalne wynagrodzenie za pracę w roku 2011 wynosi **1386 złotych brutto miesięcznie**

Minimalna składka emerytalna i rentowa to 376,25 złotych **miesięcznie**

1) liczba małżeństw z dziećmi do lat 7 **około 3 000 000**

2) liczba osób powyżej 75 roku życia **około 1 900 000**

3) liczba osób niepełnosprawnych **około 3 200 000**

Stopa bezrobocia według Głównego Urzędu Statystycznego we wrześniu 2011 roku wynosi **11,8 %**

Projekt ustawy zakłada, że Skarb Państwa za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dopłaci różnicę między składką minimalną, a połową składki małżonka osoby sprawującej opiekę w sytuacji, gdy połowa składki osoby sprawującej opiekę jest niższa od składki minimalnej.

W konsekwencji, jeżeli połowa składki płaconej przez małżonka osoby sprawującej opiekę jest niższa niż 376,25 złotych, to Skarb Państwa dopłaci różnicę między kwotą 376,25 złotych, a połową składki osoby sprawującej opiekę.

Zgodnie z projektem ustawy, jeżeli połowa składki małżonka osoby sprawującej opiekę jest niższa niż składka minimalna, to jest 376.25 złotych, to Skarb Państwa dopłaci różnicę składki zarówno osobie sprawującej opiekę, jak również małżonkowi osoby sprawującej opiekę.

Przykładowo, jeżeli małżonek osoby sprawującej opiekę osiąga dochód w wysokości 1 386 złotych brutto miesięcznie, to jest płaci składkę w wysokości 376,25 złotych miesięcznie, to składka ubezpieczeniowa zostanie podzielona po połowie w ten sposób, że składka ubezpieczeniowa osoby sprawującej opiekę będzie wynosiła 188,12 złotych i składka ubezpieczeniowa małżonka osoby sprawującej opiekę wynosie 188,12 złotych. W konsekwencji Skarb Państwa za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dopłaci do składki osoby sprawującej opiekę kwotę 188,12 złotych i do składki małżonka osoby sprawującej opiekę kwotę 188,12 złotych. Wobec powyższego, jeżeli małżonek osoby sprawującej opiekę osiąga wynagrodzenie minimalne, to Skarb Państwa za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dopłaci kwotę 376,25 złotych miesięcznie.

Skarb Państwa będzie dopłacał do składek wyłącznie w przypadku, gdy składka małżonka osoby sprawującej opiekę będzie się mieściła w przedziale od 376,25 złotych do 752,50 złotych. Dopłata dokonywana przez Skarb Państwa dla jednej osoby będzie wynosiła od 0 złotych do 188,12 złotych miesięcznie, a dopłata dokonywana dla osoby sprawującej opiekę i małżonka osoby sprawującej opiekę będzie wynosić od 0 złotych do 188,12 złotych miesięcznie.

W konsekwencji Skarb Państwa będzie dopłacał do składek małżonków osób sprawujących opiekę wyłącznie w sytuacji, gdy składka płacona przez małżonka osoby sprawującej opiekę będzie niższa niż dwukrotności składki minimalnej, to jest niż 752,50 złotych miesięcznie..

Wynagrodzenie minimalne osiąga około 4,5% osób zatrudnionych.

Należy przyjąć szacunkowo, że liczba osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, osobą starszą lub osobą niepełnosprawną spełniających wszystkie kryteria określone w projekcie ustawy będzie wynosiła około 2 000 000.

Liczba małżeństw, w których małżonek osoby sprawującej opiekę płaci składkę niższą niż dwukrotność składki minimalnej wynosi około 200 000.

W konsekwencji liczba osób, którym Skarb Państwa za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych będzie dopłacał różnicę między składką minimalną, a połową składki płaconą przez małżonka osoby sprawującej opiekę wyniesie około 400 000.

Należy przyjąć, że skoro Skarb Państwa za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych będzie dopłacał od 0 zł do 188,12 zł miesięcznie na osobę, to średnio będzie dopłacał 94,06 złotych miesięcznie na osobę.

W konsekwencji należy przyjąć szacunkowo, że Skarb Państwa będzie dopłacał $94,06 \text{ zł} \times 400\,000 = 37\,624\,000$ złotych miesięcznie.

Wpływ projektu ustawy na rynek pracy

Wejście w życie projektu ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

Wpływ projektu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wpływ projektu ustawy na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny

Oświadczenie o stosunku projektu ustawy do prawa Unii Europejskiej

Europejskie prawo ubezpieczeń społecznych jedynie koordynuje i określa ogólne zasady dla krajowych systemów zabezpieczenia społecznego obowiązujących w Państwach Członkowskich Unii Europejskiej. Instytucje Prawo europejskie nie zawiera szczegółowych regulacji z zakresu ubezpieczeń społecznych. Przesłanki nabywania, utrzymywania i utraty uprawnień do świadczeń ubezpieczeniowych są regulowane przez ustawodawstwa Państw Członkowskich.

W konsekwencji projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej oraz wypełnia ogólne zasady określone w europejskim prawie ubezpieczeń społecznych.

Mec. Tomasz Siwiński